

рекреаційно-оздоровчого комплексу. Тільки прихід реального господаря, який прагне реалізації власного підприємницького хисту, може забезпечити позитивні зміни у функціонуванні рекреаційної сфери регіону, котра на даний час має багатообіцяючу природну передумову і низький рівень стратегії менеджменту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітична довідка про приватизацію державного майна у Львівській області станом на 1 січня 2001 року / Регіональне відділення ФДМУ по Львівській області. – Львів, 2001.
2. Державна програма приватизації на 2000 – 2002 роки // Відомості Верховної Ради України, № 33-34, 2000. – с. 619 – 644.
3. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Стратегія та актуальні проблеми приватизації в Україні: регіональні аспекти) Щорічник наукових праць. Випуск III / НАН України, Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор М.І.Долішній. – Львів, 1998. – 110 с.

THE PRIVATIZATION AS A NEW POINT IN THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF THE RECREATION REGIONAL COMPLEX (L'VIV REGION AS A MODEL)

LUBOV MELN'NYK

L'viv National Ivan Franko University

Some peculiarities of the development of the recreation regional complex in L'viv region are described here.

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ФУТБОЛУ НА КОЛОМІЙЩИНІ (ПРИКАРПАТТЯ) В 20-30-ИХ РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

МЕЛЬНИК МИХАЙЛО ГРИГОРОВИЧ

Івано-Франківський коледж фізичної культури

Початок ХХ століття ознаменувався швидким розвитком спортивного руху в багатьох країнах Європи. Більшого поширення набували різні види спорту серед народів, які мали свою державу і високий рівень соціального розвитку. Серед українців Прикарпаття, яке до Першої світової війни, входило до складу Австро-Угорщини, більшого розвитку набував сокільський рух, оскільки він пропагував національно-визвольну ідею і тим самим викликав більший інтерес у різних верств населення. Як справедливо зазначає О.Вацеба [1], український спортивний рух почав активно розвиватися в середині 20-их років, і саме члени сокільських товариств ініціювали цей розвиток.

Найбільша популярність серед різних видів спорту по праву належить футболу. У міжвоєнний період для цього виду характерним є високі темпи розвитку, оскільки практично в кожному містечку і селі була футбольна команда, що систематично брала участь у змаганнях [1].

В опублікованих працях розкриті загальні тенденції розвитку спортивного руху в Західній Україні у міжвоєнний період на прикладі провідних спортивних клубів. Завданням нашого дослідження є визначення особливостей розвитку

футбольних клубів і команд в малих містечках Прикарпаття зокрема, на Коломиїщині.

В Коломиї перша українська футбольна команда була організована Богданом і Остапом Ватаманювами в 1921 році на базі спортивного товариства “Хортиця”. До неї входили учні української гімназії. Інша футбольна команда “Довбуш” створилася в цьому ж році при товаристві “Пласт”. Її організатором був Василь Витвицький.

Найбільша проблема обидвох команд полягала у відсутності ігрового майданчика. В цей час у Коломиї був лише один футбольний майданчик, який був власністю польського “Сокола” і за використання його треба було платити. Тому українські команди тренувалися за містом на березі річки Прут [2].

Незважаючи на такі тренувальні умови, українські футболісти з 1922 року почали активно змагатися з іншими місцевими командами. В 1922 році відбулася товариська гра з командою польського “Сокола”, в якій “Хортиця” прогала з рахунком 0:2. Такий результат зачепив самолюбство українських гімназистів і активізував їх на підвищення своєї спортивної майстерності. 27 серпня 1922 року “Хортиця” грала в Заболотові з єврейською командою “Борух” і перемогла з рахунком 3:1, а 2 вересня – з єврейською командою “Гакоаг” із Заболотова. До перерви гості вигравали з рахунком 1:0, а після перерви вони не вийшли на майданчик через грубу гру єврейської команди [3].

Отже, можна відзначити, що на початку 20-их років у Коломиї футбольні команди організовувалися за національною ознакою. В українських спортсменів були гірші умови тренування, ніж у команд поляків та євреїв, проте рівень їх майстерності був досить високим. Гравці не дотримувалися правил гри і грубо їх порушували задля досягнення перемоги. Суддівство на змаганнях не було об'єктивним, що змушувало команду, проти якої велася груба гра, припиняти змагання.

В 1923 році до коломиїської гімназії прийшов працювати вчителем руханки Петро Франко. Його діяльність спричинила підняття спортивного життя українців на вищий рівень. Покращилася організованість, планомірність і систематичність тренувального процесу, спостерігався серйозний підхід до культивування всіх видів спорту. Відновлено діяльність руханкового товариства “Сокіл”, при якому в 1925 році зорганізовано футбольну команду. Саме тоді для українських футболістів вперше була закуплена спортивна форма, хоча спортивне взуття кожен гравець повинен був купити сам [2].

Рівень гри українських футболістів також підвищився. В 1926 році відбулися перші змагання на першість Коломиї. В них взяли участь 6 команд: 3 єврейських (спортивне товариство “Дрор”, Жидівський Академічний Клуб Спортовий (ЖАКС), Команда “Зоря”, 2 польких (команда 49 полку піхоти та Академічні Звйонзек Спортови (АЗС)) і 1 українська – “Сокіл”.

Змагання проходили в два кола на грищі 49 полку піхоти. В першому колі “Сокіл” виграв усі ігри, а в другому – програв гру “Зорі” і звів у нічию ігри з польськими командами. За підсумками змагань “Сокіл” з 16 очками став переможцем змагань. Це була справжня сенсація, оскільки ніхто цього не очікував. У зв'язку з цим, польська влада заборонила проводити першість міста з футболу [2].

У 1923-24 роках в Городенці, що біля Коломиї, з ініціативи молодого і запального футболіста Олексина, який переїхав сюди на працю в “Народній торгівлі” зі Львова, була зорганізована футбольна команда “Пробій”. В її склад входили місцеві юнаки, які навчалися у Львівському університеті. Згодом з ініціативи вчителя української гімназії ім. Т. Шевченка до них долучилися учні гімназії. Було зорганізовано дві футбольні команди “Пробою”, які періодично влаштовували змагання для публіки між собою, а також із футболістами коломиїської державної гімназії.

Великий вплив на український спортивний рух загалом і на розвиток футболу, зокрема, мало створення в рамках “Сокола-Батька” в 1924 році Українського Спортивного Союзу, який з 1926 році керував українським спортивним рухом на Західній Україні. Статут У.С.С. забороняв українським командам змагатися з командами інших національностей, а також гравцям виступати за ці команди. За порушення цього положення команди несли дисциплінарні покарання. Тому українські футбольні команди проводили свої “національні” змагання [1].

З 1928 року футболісти “Прибою” брали участь в регіональних змаганнях за мистецтво Коломиї серед українських футбольних команд, які проходили в Коломиї, Снятині, Кутах, Чорткові, Станіславові, Заліщиках. Вони мали значну меценатську допомогу та підтримку вболівальників цілої громадськості в Городенці та на околицях [4].

В 1936 році спостерігається нова хвиля розвитку футболу на Коломиївщині і на Городенщині зокрема. В цьому ж році в селі Серафинцях з ініціативи С. Олесницького створюється спортивне товариство “Богун”, яке почало свою діяльність з організації футбольної команди. Новостворена команда брала участь у змаганнях куца, в якій входили команди “Сокола” з Коломиї, “Сокола” з Кут, “Пробою” з Городенки.

Поряд з футболом в товаристві культивувалися легка атлетика і боротьба. Спортсмени “Богун” демонстрували високі результати і, тим самим, популяризували ідею спорту та змагання на селі. У зв’язку з цим, польська влада робила різні перешкоди. Під великим тиском староства в Городенці С.Олесницький вимушений був покинути Серафинці, а під осінь 1936 року спортивне товариство “Богун” було закрито [5].

Інші товариства намагалися не давати підстав польській владі для закриття і навіть розвивалися. Так, в 1936 році до складу футбольного клубу “Пробій” прийшло поповнення. Однак в 1939 році з приходом Червоної армії товариство також перестало існувати [4].

ВИСНОВКИ

1. На початку 20-років футбольні клуби формувалися за національною ознакою.
2. Ініціаторами створення спортивних гуртків, у яких культивувався футбол виступали українські товариства “Сокіл”, “Пласт”, а також активні студенти і вчителі.
3. Рівень суддівства футбольних матчів був надзвичайно низьким. Багато зустрічей не закінчувалися через грубу гру гравців місцевої команди і поганого суддівства.

4. Українські футбольні команди до створення У.С.С. в 1924 році часто проводили матчі з командами інших національностей, а з 1926 року змагалися лише між собою.
5. Владні структури створювали різні перешкоди для функціонування українських клубів і товариств (аж до закриття), особливо, коли вони досягали успіхів.
6. Перешкоджало розвитку футболу відсутність майданчика, необхідного інвентаря, спортивного одягу і взуття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вацеба О.М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні. – Івано-Франківськ: Лілея – НВ, 1997. – 232 с.
2. Березовський Г.С. Перші змагання в копаному м'ячі за мистецтво Коломиї // Над Прутом у лузі. Коломия в спогадах. – Торонто: Срібна сурма, 1962. – С. 243-254.
3. Молода громада. – Ч. 12, 24 вересня 1922 р.
4. Яворський В. Спортове товариство "Богун" в Серафинцях // Городенщина. Історико-мемуарний збірник. Під ред. М.Марунчака. – Нью-Йорк – Торонто – Вінніпег, 1978. – С. 464-467.
5. Олесницький С. Спортове товариство "Пробій" у Городенці // Городенщина. Історико-мемуарний збірник. Під ред. М.Марунчака. – Нью-Йорк – Торонто – Вінніпег, 1978. – С. 467-468.

ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ САРМАТІВ

ВАЛЕНТИНА МИГОВИЧ

*Загальноосвітня школа I-III ступеня
с.Комарово Маневицького району Волинської області*

У III ст. до н. е. в причорноморські степи вдерлися сармати (інакше савромати; по-давньоіранському саоромат – оперезаний мечем), які прийшли з Казахстану, Приуралля й Поволжя. Давньогрецький географ II ст. н. е. Птоломей локалізує на побережжі Меотійського "озера" сарматські племена язигів і роксолянців, далі – амазонок та алеців.

На ранній стадії формування сарматських племен серед них панував матриархат. Про сарматів Гомер розповідає, що елліни влаштували битву з амазонками (амазонок скіфи називали "ойорпата", тобто ойор – чоловік, а пата – вбивати) і перемогли їх. Після перемоги на Термодонті вони, захопивши в полон значну частину амазонок, відпливли на своїх кораблях. Але на морі амазонки, впавши на чоловіків, вирізали їх. Проте самі ж не вмiли керувати кораблями, не знали як користуватися ні кермом, ні вітрилами, ні веслами, тому змушені були віддатися на волю вітрам і хвилям. Так амазонки прибули на Маєтідське озеро до Кремнів (Кремни ж були розташовані на землі вільних скіфів). Зійшовши з корабля, амазонки пішли вглиб лісу і невдовзі знайшли стайню коней. Вони захопили їх і почали на конях грабувати скіфські господарства. Скіфи не могли зрозуміти, що це за плем'я? Вони не знали ні їхньої мови, ні звичаїв, не бачили такого одягу. Спочатку вони вважали амазонок за чоловіків юного віку, і почали з ними битися. Але ж після битви, підібравши трупи, дізналися, що то були жінки.